Resultaten onderzoek vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen

Locatie : Groeskuilenstraat 83 te Gemert

Datum : 21-10-2021
Projectnummer : P21-0054
Opdrachtgever : RHO adviseurs

Kader

Initiatiefnemer is voornemens het perceel aan de Groeskuilenstraat 83 te Gemert op te splitsen in twee bouwkavels. Het zuidelijke gedeelte van het perceel betreft een schuur die zal worden gesloopt en waar een woning op zal worden gerealiseerd. In verband met de voorgenomen plannen is in 2021 een toets flora en fauna uitgevoerd (Staro, P20-0448). Hieruit is gebleken dat de schuur mogelijkheden biedt voor verblijfplaatsen van vleermuizen en nestlocaties van huismussen en gierzwaluwen.

Om eventuele overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen, is een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. In onderhavige notitie worden de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

Figuur 1. Begrenzing van het plangebied (rode lijn)

Methode

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol van 2021. Het onderzoek naar vleermuizen richt zich op het vaststellen van de functie van het gebied voor vleermuissoorten. De volgende functies voor vleermuizen zijn mogelijk aanwezig binnen het plangebied en zijn onderzocht:

- Foerageergebied
- Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten
    - Zomerverblijfplaats
    - Kraamverblijfplaats
    - Paarverblijfplaats/najaar zwermgedrag

Gezien de verspreiding van de vleermuissoorten in Nederland en de beschikbare functies voor vleermuizen binnen het plangebied, zijn de volgende vleermuissoorten binnen en in de omgeving van het plangebied te verwachten: gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

Op basis van de functies van het gebied voor vleermuizen en de te verwachten soorten binnen het plangebied is de inspanning en tijdsperiode van het onderzoek vastgesteld. Tabel 1 geeft een overzicht van de bezoekdata, de onderzoeker(s), de onderzochte functie en het moment op de dag en de weersomstandigheden.

De gewone dwergvleermuis gebruikt in de winter massale gebouwen als massale winterverblijfplaats. De gebouwen kenmerken zich vooral door een robuuste bouwstijl, de aanwezigheid van diepe spleetvormige ruimten (spouw, dilatatievoeg, holle vloerelementen etc.) en een ruimte met een dusdanig grote oppervlakte dat er meer dan honderden tot duizenden vleermuizen in kunnen verblijven. In dit geval is ervoor gekozen om geen onderzoek uit te voeren naar massale winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen gedurende de nacht, omdat de schuur niet voldoet aan de specificaties van een mogelijke massawinterverblijfplaats.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van batdetector Anabat Walkabout. Vleermuizen maken ultrasoon geluid en met de echo daarvan krijgen ze een geluidsbeeld van de omgeving. Wij kunnen dat geluid met het blote oor niet of nauwelijks horen, maar een batdetector zet het ultrasone geluid om naar een geluidsfrequentie die wij wel kunnen horen. Met de batdetectors die gebruikt zijn tijdens het vleermuisonderzoek is het mogelijk om opnames te maken van de geluiden.
De Anabat Walkabout heeft als meerwaarde dat de sonogrammen van de geluiden van de vleermuizen gelijk zichtbaar zijn en in het veld kunnen worden geanalyseerd. De opnames zijn, indien noodzakelijk, achteraf geanalyseerd om met zekerheid de vleermuissoort vast te stellen met behulp van BatExplorer.

Tabel 1. Overzicht veldbezoeken, onderzoekers, onderzochte functies en weersomstandigheden. Onderzoekers: FD = Freek Derks, FW = Frenk van der Wal, IL = Ivo Lustenhouwer. Functies: FG = Foerageergebied, ZV = zomerverblijfplaats, KV = kraamverblijfplaats, PV = Paarverblijfplaats en najaars zwermgedrag. ECMS = zonsopkomst, BCAS = zonsondergang

Ronde	Datum	Functie	Tijd	BCAS	ECMS	Onderzoeker	Bewolking	Temp ˚C	Neerslag	Wind (bft)
1	16-6-2021	FG/ZV/KV	21:55 – 0:25	21:57	05:21	FD	Helder	25	geen	0
2	29-6-2021	FG/ZV/KV	02:55 – 05:30	21:59	05:25	FW	Bewolkt	17	geen	0
3	15-7-2021	FG/ZV/KV	21:45 – 0:15	21:49	05:39	FD	Zwaar bewolkt	17	geen	1
4	24-8-2021	PV/WV/FG	0:00 – 02:00	n.v.t.	n.v.t.	IL	Helder	16	geen	2
5	21-8-2021	PV/WV/FG	22:45 – 0:45	n.v.t.	n.v.t.	IL	Helder	10	geen	1

Gierzwaluwen

Het gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd conform de methode van het NGB soortinventarisatieprotocol voor gierzwaluwen versie juli 2017. Volgens het NGB protocol is het noodzakelijk om 2 uur voor zonsondergang te beginnen tot zonsondergang. We hebben besloten om na zonsondergang nog minstens 15 minuten te blijven, aangezien gierzwaluwen mogelijk na zonsondergang nog terug kunnen vliegen naar hun nest. Er zijn drie veldbezoeken uitgevoerd specifiek gericht op gierzwaluwen. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd op 16 en 29 juni en 15 juli 2021. Bij het onderzoek naar gierzwaluwen is gelet op de aanwezigheid van rondvliegende gierzwaluwen in de omgeving van de betreffende panden. Het gedrag van aanwezige gierzwaluwen is bestudeerd om te kunnen vaststellen of nestplekken van de vogels zich bevinden in de schuur binnen het plangebied. De weersomstandigheden, de data van de veldbezoeken en dergelijke zijn weergeven in tabel 2.

Tabel 2. Overzicht veldbezoeken, onderzoekers en weersomstandigheden. Onderzoekers: FD = Freek Derks, SL = Scipio van Lierop

datum	tijd (van - tot)	BCAS	onderzoeker	bewolking	Temp °C	neerslag	Wind (Bft)
16-6-2021	19:55 – 22:15	21:57	FD	Helder	30	geen	0
29-6-2021	19:55 – 22:15	21:59	SL	Bewolkt	17	geen	4
15-7-2021	19:45 – 22:05	21:49	FD	Zwaar bewolkt	17	geen	1

Huismussen

Het huismusonderzoek is uitgevoerd conform de methode van het NGB soortinventarisatieprotocol voor huismussen versie juli 2017, zoals geadviseerd in het kennisdocument Huismus van BIJ12.
Er zijn twee veldbezoeken uitgevoerd specifiek gericht op huismussen. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd op 15 april en 2 juni 2021.

Bij het onderzoek naar huismussen is gelet op de aanwezigheid van huismussen in de omgeving van de betreffende panden. Het gedrag van aanwezige huismussen is bestudeerd om te kunnen vaststellen of nestplekken van de vogels zich bevinden in de schuur binnen het plangebied. Verder is er gekeken naar geschikt habitat voor de huismus binnen en rond het plangebied, zoals wintergroene struiken, foerageergebied, stofbaden en water. De weersomstandigheden, de data van de veldbezoeken en dergelijke zijn weergeven in tabel 3.

Tabel 3. Overzicht veldbezoeken, onderzoekers en weersomstandigheden. Onderzoeker: KM = Kirsten Moonen

datum	tijd (van - tot)	onderzoeker	bewolking	Temp °C	neerslag	Wind (Bft)
15-4-2021	08:30 – 09:45	KM	Bewolkt	4	geen	1
2-6-2021	08:00 – 09:00	KM	Helder	20	geen	2

Resultaten Vleermuizen

Vleermuizen

De resultaten van de verschillende rondes zijn opgenomen en weergeven in de kaarten in bijlage 1.

Foerageergebied
Gedurende het onderzoek zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen aan de oostzijde van het plangebied. Aan de zuidzijde van de schuur zijn enkele passerende gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en op grote hoogte een rosse vleermuis waargenomen. De individuen hadden geen binding met de schuur binnen het plangebied.

Zomerverblijfplaats
Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied geen zomerverblijfplaatsen van vleermuizen aangetoond.

Kraamverblijfplaats
Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied geen kraamverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen.

Paarverblijfplaatsen
Mannetjes vleermuizen van sommige soorten vertonen in het najaar een opvallend baltsgedrag. Tijdens de balts vliegen de mannetjes van de gewone dwergvleermuis roepend rond om vrouwtjes te lokken, veelal gebruiken ze hierbij vaste trajecten binnen een territorium. Paarverblijven bevinden zich vaak in het centrum van het territorium in voornamelijk gebouwen of holle bomen.

Tijdens het onderzoek is er aan de zuidzijde van het plangebied tijdens het laatste bezoek een baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het territorium van het individu overlapte niet met het plangebied en het is daarom uitgesloten dat binnen het plangebied een paarverblijfplaats aanwezig is. Vermoedelijk heeft het individu een paarverblijfplaats in één van de woningen buiten het plangebied.

Figuur 2. Territorium gewone dwergvleermuis (Pp) in de omgeving van het plangebied.

Gierzwaluw

Tijdens het onderzoek zijn geen nestlocaties van de gierzwaluw waargenomen. In de omgeving van het plangebied zijn enkele gierende gierzwaluwen, meerdere foeragerende gierzwaluwen hoog boven het plangebied en meerdere passerende individuen waargenomen, zie figuur 3. De gierzwaluwen hadden geen binding met het plangebied.

Figuur 3. Waarnemingen gierzwaluw

Huismussen

Tijdens het onderzoek zijn geen waarnemingen gedaan van huismussen binnen het plangebied, of in de directe omgeving van het plangebied. Op 70 meter ten zuidwesten van het plangebied, bij de woning aan de Nieuwveld 14, is een nestlocatie van de huismus waargenomen, zie figuur 4.

Figuur 4. Waarnemingen huismus

Effectbeoordeling en toetsing Wet natuurbescherming

Vleermuizen

Foerageergebied
Gedurende het onderzoek zijn er binnen het plangebied enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De werkzaamheden zullen geen negatief effect hebben op het foerageergebied van deze vleermuizen als de werkzaamheden gedurende de dag worden uitgevoerd. Geadviseerd wordt om werkzaamheden in de daglichtperiode uit te voeren, zodat er geen verstoring op foeragerende vleermuizen door kunstlicht plaats kan vinden.

Verblijfplaatsen
In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. De werkzaamheden hebben geen effect op een verblijfplaats van vleermuizen.

Gierzwaluwen
Tijdens het onderzoek zijn binnen het plangebied geen nestlocaties van gierzwaluwen aanwezig. De voorgenomen plannen en de werkzaamheden hebben geen effect op de gierzwaluw.

Huismussen
Tijdens het onderzoek zijn geen huismussen waargenomen binnen het plangebied. De werkzaamheden hebben geen effect op het leefgebied van de huismussen.

Conclusie

Vleermuizen
De werkzaamheden hebben geen negatief effect op vleermuizen. Mochten werkzaamheden in de actieve periode van de vleermuis worden uitgevoerd (april t/m oktober), dan wordt geadviseerd om werkzaamheden overdag uit te voeren zodat er geen verstoring op foeragerende vleermuizen plaats kan vinden.

Gierzwaluwen
In het plangebied geen nestlocaties van gierzwaluwen aanwezig. De werkzaamheden hebben derhalve geen negatieve effecten op gierzwaluwnesten.

Huismussen
Tijdens het onderzoek zijn er geen huismussen waargenomen binnen het plangebied. In de wijdere omgeving is een enkele nestlocatie van de huismus vastgesteld. De werkzaamheden hebben geen effect op het leefgebied van de huismussen die daar verblijven.

Literatuur

- Bij12. 2017. Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- Bij12. 2017. Huismus *Passer domesticus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- Bij12. 2017. Gierzwaluw *Apus apus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- Lundberg, K., & Gerell, R. 1986. Territorial advertisement and mate attraction in the bat Pipistrellus pipistrellus. Ethology, 71(2), 115-124.
- Netwerk Groene Bureaus. 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet Natuurbescherming. Versie juli 2017.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis. Versie 1.1, maart 2014. RVO-S12-401/BF15896
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging. 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Bijlage 1. Waarnemingen per onderzoeksronde

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
Paur – *Plecotus auritus* – Gewone grootoorvleermuis
Nn – *Nyctalus noctula* – Rosse vleermuis
Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger
Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger
Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger
Nn – *Nyctalus noctula* – Rosse vleermuis
Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
Getal = aantal